

УДК.615.5(090)

О.В. Кравченко,**І.В. Бирчак**Буковинський державний медичний
університет**ЗДОБУТКИ КАФЕДРИ АКУШЕРСТВА,
ГІНЕКОЛОГІЇ ТА ПЕРИНАТОЛОГІЇ І
СУЧАСНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ****Ключові слова:** кафедра, історія,
сучасність.

Резюме. Створення та реорганізація кафедри акушерства, гінекології та перинатології мали на меті формування наукової бази з перинатології та вирішення актуальних проблем даної галузі медицини. Упродовж 19 років колектив кафедри постійно виконує науково-дослідну роботу, результати якої мають велику практичну цінність, постійно впроваджуються в пологових будинках багатьох областей України. Однією з важливих ланок роботи кафедри є виконання Національних, галузевих та регіональних програм з питань охорони здоров'я матері та дитини. Колектив кафедри здійснює консультативну та лікувальну роботу, бере участь у вирішенні складних акушерських ситуацій, почесно виконуючи державне завдання - охорони материнства та дитинства.

Серед найважливіших проблем, які стоять перед охороною здоров'я в Україні, провідне місце займає здоров'я матері та дитини. Розвиток акушерства в останні роки характеризується прогресивним вдосконаленням організаційно-методичних аспектів діяльності родопомічної служби практичної охорони здоров'я на основі поглибленої розробки науково-обґрунтованих уявлень про фізіологію і патологію вагітності, пологів і післяпологового періоду. Бурхливий прогрес сучасної акушерської науки характеризується поступом вперед основного напрямку досліджень у сферу всебічного вивчення функціонального стану плода під час вагітності й пологів за допомогою нових високоінформативних методів дослідження. Докорінному перегляду піддалися стратегічні і тактичні принципи ведення пологів. Раніше основна стратегічна концепція акушерства базувалася на безумовному пріоритеті забезпечення життя і здоров'я матері по відношенню до інтересів плода. Сьогодні розвиток акушерської науки і суміжних дисциплін дозволив істотно розширити мету розродження, яка нині формулюється як завдання отримання максимально повноцінного потомства без шкоди для материнського організму.

Головним підсумком сучасного етапу розвитку вітчизняного акушерства та гінекології слід вважати його остаточне становлення як наукової клінічної дисципліни. Основний напрямок подальшого прогресу, поза сумнівом, лежить у сфері розширення контактів та тісного симбіозу теорії і практики.

З метою покращання практичного вирішення завдань служби охорони здоров'я матері та дитини в Чернівецькому регіоні в січні 1995 року була створена кафедра акушерства та гінекології №2, яка згодом була реорганізована на кафедрі акушерства, гінекології та перинатології. Така реорганізація передбачала формування наукової бази з перинатології, що в повному обсязі сприяє вирішенню актуальних проблем даної галузі медицини. З початку заснування кафедри акушерства, гінекології та перинатології її очолює доктор медичних наук, професор Кравченко Олена Вікторівна, випускниця Чернівецького державного медичного інституту. В 1995 році вона захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук на тему "Вагітність, пологи та функціональний стан системи мати-плацента-плід у жінок екологічно несприятливого Чернівецького регіону України". У 1996 році їй присвоєно звання професора кафедри акушерства та гінекології. В 1996 році Олена Вікторівна стажувалася в США, в університеті Джона Хопкінса, отримала міжнародний сертифікат з планування сім'ї. Професор Кравченко Олена Вікторівна - член Європейської Асоціації акушерів-гінекологів, член Європейської Асоціації інфектологів, очолює асоціацію перинатологів Чернівецької області.

Всі наукові дослідження колективу кафедри зосереджуються на актуальних проблемах сучасної перинатології. За період існування кафедри виконані наукові фрагменти: "Профілактика та корекція порушень структурно-функціональних

систем матері та плода в екологічно несприятливих регіонах України", "Репродуктивне здоров'я. Профілактика структурно-функціональних уражень фето-плацентарного комплексу при порушеному періоді гестації, прогнозування і корекція перинатальних наслідків адаптації новонароджених", "Розробка диференційованих методів діагностики та корекції структурно-функціональних уражень фетоплацентарної системи у жінок міста і сільської місцевості. Особливості адаптації новонароджених за умов перенесеної хронічної внутрішньоутробної гіпоксії". В 2010 році запланована та виконується на даний час НДР кафедри на тему "Розробка методів профілактики та лікування первинної плацентарної дисфункції як засіб зниження перинатальної патології". Слід відзначити практичну цінність проведених і апробованих наукових досліджень в пологових будинках міста Чернівці

та районах області, Івано-Франківській, Львівській, Хмельницькій, Донецькій, Вінницькій, Харківській областях.

Підсумовуючи результати наукових досліджень, співробітники кафедри організували та провели наступні науково-практичні форуми з міжнародною участю: "Невиношування вагітності" (пленум Асоціації акушерів-гінекологів України, 1997р.), "Актуальні питання перинатології" (2001р.), "Перинатальна охорона плода: діагностика і фармакокорекція" (2007р.), "Невідкладні стани в акушерстві, гінекології та дитячій гінекології" та пленум Асоціації акушерів-гінекологів України (2009р.), "Перинатальна охорона плода: проблеми, наслідки, перспективи" (2011р.), Інтернет-конференція з міжнародною участю "Актуальні питання сучасної перинатології" (2013р.).

Учасники науково-практичної конференції

"Невідкладні стани в акушерстві, гінекології та дитячій гінекології" та пленум Асоціації акушерів-гінекологів України, 2009р. (зліва направо - д. мед. н., проф. Кравченко О.В., ректор Одеського національного медичного університету, віцепрезидент НАМН України академік Запорожан В.М., директор Українського центру профілактики і боротьби зі СНІДом д. мед. н., проф. Нізова Н.М., головний онколог МОЗ України д. мед. н., проф. Воробйова Л.І.).

Однією з важливих ланок роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології є виконання Національних, галузевих та регіональних програм з питань охорони здоров'я

матері та дитини. Колектив кафедри впроваджував стандарти Державних міжгалузевих програм "Сільська жінка", "Здоров'я нації на 2002-2011 роки", Всеукраїнської програми, "Діти України", регіональної програми "Здоров'я Буковинців на 1999-2003 роки", пілотних проектів USAID "Разом до здоров'я", "Здоров'я матері та дитини", продовжує роботу щодо впровадження в практику базового закладу ініціативи ВООЗ/ЮНІСЕФ "Лікарня дружна до дитини", виконує Державні галузеві програми "Репродуктивне здоров'я нації на період 2000-2015 роки", "Підтримка грудного вигодовування дітей в Україні" тощо.

За період роботи кафедри відповідно до виконання НДР кафедри підготовлено 1 доктора медичних наук, 10 кандидатів медичних наук, 8 магістрів. За період з 1995 року по 2008 рік захистили магістерські роботи Варвус В.А., Дроздова Т.А., Ясніковська С.М., Колесник А.М., Калугіна Л.В., Співак А.В., Карлійчук Є.С., Співак К.В.

В 1997 році під керівництвом професора Кравченко О.В. захистив кандидатську дисертацію Прокопчук О.В. на тему: "Гістофізіологічне підґрунтя патоморфозу хвороб уразової шийки". У квітні 1998 року асистент Юр'єва Л.М. захистила кандидатську дисертацію на тему: "Клініко-лабораторне обґрунтування профілактики розвитку хоріоамніоніту у жінок з екологічно індукованою фето-плацентарною недостатністю".

В 2000 році асистент Бирчак І.В. захистила кандидатську дисертацію на тему "Оптимізація комплексної профілактики маткових кровотеч при міомі матки" (науковий керівник проф. Юзько О.М.).

В 2001 році захищено 3 кандидатські дисертації: Дроздовою Т.А. - "Клініко-патогенетичне обґрунтування корекції порушень тромбоцитарно-судинного гемостазу і функції нирок у вагітних з преєклампсією", Узінським С.Є. - "Особливості формування плацентарної системи, прогнозування та профілактики гестаційних ускладнень у вагітних, мешканок III та IV зон радіаційного забруднення", Ясніковською С.М. - "Оптимізація методів профілактики та лікування анемії вагітних у жінок екологічно несприятливих регіонів з урахуванням змін агрегатного стану крові та функції нирок" (науковий керівник проф. Кравченко О.В.).

У 2003 році Калугіна Л.В. захистила кандидатську дисертацію на тему "Клініко-патогенетичне обґрунтування профілактики ускладнень вагітності та пологів на основі диференційованої корекції тиреоїдного статусу за умов зобної ендемії" (науковий керівник проф. Кравченко О.В.).

У 2005 році захистила кандидатську дисертацію на тему "Клініко-патогенетичне обґрунтування диференційно-реабілітаційної терапії у жінок після тубектомії" асистент Співак А.В. (науковий керівник проф. Кравченко О.В.). В цьому ж році захистив кандидатську дисертацію Бербець А.М. - "Перебіг вагітності, пологів та стан плода у жінок, які перенесли загрозу переривання вагітності в I триместрі" (науковий керівник проф. Кравченко О.В.).

У 2009 році асистент Маринчина І.М. захистила кандидатську дисертацію на тему: "Алго-

ритм діагностики плацентарної форми дисфункції плаценти" (науковий керівник проф. Кравченко О.В.).

У 2011 році асистент Гошовська А.В. захистила кандидатську дисертацію на тему "Прогноз та профілактика плацентарної дисфункції у вагітних, хворих на туберкульоз легенів" (науковий керівник Польова С.П.).

У 2011 році асистент Карлійчук Є.С. захистила кандидатську дисертацію на тему "Реабілітація репродуктивної функції у жінок з викиднем, що не відбувся в анамнезі" (науковий керівник проф. Кравченко О.В.).

Протягом цього часу співробітниками кафедри опубліковано: 1 підручник, 2 монографії, 34 навчальні посібники, 774 статей (із них 36 за кордоном), 346 тез; 49 патентів, 40 рацпропозицій, 19 нововведень, 34 інформаційні листи.

На базі кафедри з 1995 року пройшли підготовку 23 клінічні ординатори, із них 9 іноземців, які працюють за фахом в Німеччині, Сирії, Єгипті, Тунісі. Під керівництвом професора та доцентів успішно завершили навчання в інтернатурі за фахом "Акушерство та гінекологія" 175 лікарів.

Колектив кафедри акушерства, гінекології та перинатології здійснює лікувальну та консультативну роботу на базі МКМУ "Клінічний пологовий будинок №2". Всі співробітники кафедри мають вищу чи першу лікарську категорію. Професор Кравченко О.В. постійно бере участь у планових та ургентних консилиумах, щотижня проводить клінічні обходи у стаціонарних відділеннях пологового будинку, здійснює консультування вагітних групи високого ризику і гінекологічних хворих в жіночій консультації. Колектив кафедри щорічно систематично впроваджує в практичну медицину нові методи профілактики та лікування акушерської та гінекологічної патології, проліковує приблизно 3500 пацієнтів, проводить близько 500-600 акушерських та гінекологічних операцій. Щодня співробітники кафедри на чолі з завідувачем беруть участь у вирішенні складних акушерських ситуацій.

Так, у Чернівцях у жовтні 2012 року оперативною бригадою у складі проф. Кравченко О.В., ас. Бирчак І.В. та Маринчиної І.М. було розроджено "найменшу маму в Україні" (жінку зростом 1,32м і вагою 36 кілограмів). Цей факт був висвітлений у багатьох місцевих, всеукраїнських та закордонних друкованих та телевізійних засобах масової інформації.

Серед багатьох непростих випадків акушерського повсякдення слід відзначити шосту операцію кесаревого розтину, проведена проф. Кравченко О.В. для розродження багатодітної

буковинки - Беркович Анни. Цей випадок вдало конкурує з відомим фактом в історії медицини - материнство Жаклін Кеннеді, яка усіх своїх п'ятьох дітей привела в світ за допомогою кесаревого розтину. Хірургам довелось подолати труднощі шостого входження в черевну порожнину, адже відомо, що кожне оперативне втручання вдвічі збільшує ризик інтра- та післяопераційних ускладнень. Отже, шляхом простих арифметичних дій, неважко вирахувати ймовірність масивної кровотечі, травматизації кишківника та сечового міхура, які можуть призвести до інвалідності жінки та більш фа-

тальних наслідків.

Колектив кафедри сьогодні постійно удосконалюється, практично розвивається, "крокує в ногу" з сучасними передовими технологіями. Доцент кафедри Бирчак І.В. пройшла спеціалізацію та отримала сертифікат лікаря-спеціаліста за спеціальністю "Ендоскопія" та "Ультразвукова діагностика". Оперативною бригадою у складі представників практичної медицини та лікаря Бирчак І.В. вперше у нашому регіоні була виконана лапароскопічна корекція пролапсу внутрішніх статевих органів, лапароскопічна ампутація матки. Ведеться активна робота з

впровадження в більш широку практику LAVH-операцій (різні варіанти лапароскопічної асистенції вагінальної гістеректомії), вивчаються можливості та перспективи виконання унікальних лікувально-діагностичних технологій. Планується отримати спеціалізацію та удосконалення фахової майстерності співробітників з питань "Дитячої гінекології", "Ультразвукової діагностики", "Лапароскопічних методів діагностики та лікування". Активно вивчаються можливості та перспективи впровадження в лікувальний процес ендovasкулярної хірургії в гінекології.

Співробітники кафедри здійснюють консультативну роботу в 4 районах області: Заставнівському, Сторожинецькому, Вишнівському та Кіцманському, постійно удосконалюючи організаційні питання та якість надання медичної допомоги первинною медико-санітарною ланкою.

Підготовка майбутніх кадрів - основне завдання випускаючих кафедр, а також залучення студентів до наукової роботи. Студентське наукове товариство започаткувало свою роботу з моменту заснування кафедри.

У роботі СНТ щорічно активно беруть участь 20-25 студентів 4, 5 та 6 курсів. Активісти гуртка чергують у відділеннях пологового будинку разом із асистентами кафедри, мають можливість брати участь у веденні пологів, операціях, маніпуляціях, обходах, оглядах тощо. Щорічно на базі кафедри проводиться олімпіада з дисципліни "Акушерство та гінекологія". Неодноразово студенти, підготовлені співробітниками кафедри, прославляли ім'я рідної "alma mater", займаючи призові місця (Сатіго Ю., Бербець А., Москалюк Л.).

Студенти-гуртківці постійно беруть активну

участь у роботі щорічної медико-фармацевтичної конференції студентів та молодих вчених. Так, Х ювілейна конференція відзначилася рекордною кількістю друкованих робіт (35 робіт, 4 з яких англomовні) та доповідей (26 доповідей вітчизняних та іноземних студентів).

Ще однією ланкою роботи студентського наукового товариства кафедри є волонтерська діяльність. Студентами-гуртківцями кафедри ініціюються та проводяться "уроки статевого виховання" з учнями шастих класів гімназії №7 м. Чернівці. Проведені волонтерські акції висвітлювались у місцевих засобах масової інформації на 5 каналі Чернівецького телебачення "Час новин" та газеті "Буковинське віче".

Впродовж 19 років колектив кафедри працює заради збереження здоров'я матері та дитини.

Вирішення цього важливого державного завдання є пріоритетним та почесним. Нічого у світі немає прекраснішого, ніж усвідомлення, що наша праця допомагає зберегти святе - життя немовляти.

ДОСТИЖЕННЯ КАФЕДРИ АКУШЕРСТВА, ГІНЕКОЛОГІЇ І ПЕРИНАТОЛОГІЇ І СОВРЕМЕННІ НАПРАВЛЕННЯ РАЗВИТИЯ

Резюме. Создание и реорганизация кафедры акушерства, гинекологии и перинатологии имели целью формирование научной базы перинатологии и решение актуальных проблем данной отрасли медицины. На протяжении 19 лет коллектив кафедры постоянно выполняет научно-исследовательскую работу, результаты которой имеют большую практическую ценность, постоянно внедряются в роддомах многих областей Украины. Одним из важных звеньев работы кафедры является выполнение Национальных, отраслевых и региональных программ по вопросам охраны здоровья матери и ребенка. Коллектив кафедры осуществляет консультативную и лечебную

работу, участвует в решении сложных акушерских ситуаций, почетно выполняя государственное задание - охрану материнства и детства.

Ключевые слова: кафедра, история, современность.

ACHIEVEMENTS OF OBSTETRICS, GYNECOLOGY AND PERINATOLOGY DEPARTMENT AND MODERN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT

Summary. The creation and reorganization of the Department of Obstetrics, Gynecology and Perinatology meant to forming the scientific basis of Perinatology and address the pressing problems of the medical field. During 19 years Department staff constantly performs research work, the results of which are of great practical value, are constantly being introduced in hospitals all over Ukraine. One of the important parts of the department is the national, sectoral and regional programs on maternal health and child. Department staff provides consultative and medical work involved in dealing with complex obstetric situations hon-

orably fulfilling government objectives - the protection of motherhood and childhood.

Key words: department, history, modern time.

Bukovyna State Medical Universities (Chernivtsi)

Clin. and experim. pathol. - 2014. - Vol.13, №1 (47). - P.227-232.

Надійшла до редакції 03.03.2014

Рецензент – проф. О. А. Андрієць

© О.В. Кравченко, І.В. Бирчак, 2014